

Meditsiiniseadmete käitlemine apteekides.

Ravimiameti küsitluse tulemused

Alates 1. jaanuarist 2025 kuulub meditsiiniseadmete valdkonna järelevalve Ravimiameti pädevusse. See muudatus puudutab otseselt ka apteeke, sest lisaks ravimitele hõlmab ameti järelevalve nüüd ka apteekides käideldavaid meditsiiniseadmeid.

14

M E D I T S I I N I S E A D M E D



Piret Põiklik

meditsiiniseadmete osakonna
juhataja
Ravimiamet

Selleks, et saada parem ülevaade apteekide igapäevapraktikatest seoses meditsiiniseadmete käitlemisega, viis Ravimiamet 2025. aasta teises pooles apteekrite seas läbi küsitluse. Eesmärk oli teada saada, kuidas apteekides hangitakse meditsiiniseadmeid, kui sageli esineb nendega seotud kaebusi ning kuidas kaebuste käsitlemine praktikas on korraldatud.

Küsitlusele vastas kokku 45 apteeki, kellest 13 tegutses tervisekeskuse või haigla juures. Vastused annavad hea läbilõike apteekide

tavapärastest tööpraktikatest, kuigi tulemusi ei saa pidada kogu sektori ammendavaks ülevaateks.

Meditsiiniseadmete päritolu ja valik

Vastuste põhjal hangivad apteegid meditsiiniseadmeid valdavalt Eestis tegutsevatelt hulгимүүjateljelt või pikaajalistelt koostööpartneritelt. Välismaalt otse soetatavate seadmete osakaal on üldjuhul väike ja jääb enamasti alla 15%. See viitab küllaltki stabiilsele ja kontrollitud tarneahelale.

Mitmed vastajad töid esile, et märkimisväärne osa probleemidest, mis esinevad meditsiiniseadmete kasutamisel, tulenevad sellest, et patsiendid ei loe kasutusjuhendeid.

See tõstab selgelt esile apteekri rolli meditsiiniseadmete ohutul kasutamisel: juhendamine ja selgitamine on sageli võtmetähtsusega.

Meditsiiniseadmete valik apteekides täieneb vastanute hinnangul pigem harva: enamasti kord kuus või isegi harvem. See omakorda tähendab, et apteekrid puutuvad igapäevatöös korduvalt kokku samade seadmerühmade ja tootjatega.

Eestikeelne teave on harva esinev, kuid oluline probleem

Küsitlusest selgus, et aeg-ajalt jõuab apteekidesse meditsiiniseadmeid, millel puudub eestikeelne kasutus- või ohutusteave. Sellised juhud on küll pigem harvad ja enamasti seotud välisriikidest hangitud seadmetega, kuid siiski tähelepanuväärsed.

Meditsiiniseadme seadus näeb ette, et tavakasutajale mõeldud meditsiiniseadmega kaasnev teave peab olema Eestis müümisel esitatud eesti keeles. See nõue kehtib nii apteekidele kui ka nende koostööpartneritele ning eeldab, et nõuetele mittevastavad juhtumid tuvastatakse ja lahendatakse aegsasti.

Suurim kitsaskoht on kaebuste käsitlemine

Vastanute hinnangul esineb apteekides meditsiiniseadmetega seotud kaebusi pigem harva. Samas tõi küsitlus esile olulise kitsaskoha: 27 vastanut märkis, et nad ei pea meditsiiniseadmetega seotud kaebuste registrit, kuigi see on levitajatele õigusaktidega ette nähtud kohustus.

Kaebuste ja võimalike juhtumite dokumenteerimine ning edastamine tootjale, volitatud esindajale või importijale on oluline osa seadmete ohutuse tagamisest. Tootja jaoks on see sageli ainus võimalus saada turult sisulist tagasisidet ja vajaduse korral seadet täiustada.

Kaebuste edastamise järjepidevust selgitati mitmel viisil: probleem lahendatakse apteegis kohapeal (näiteks alternatiivsete toodete pakkumisega), klient ei soovi oma andmeid jagada või on kokku lepitud, et teatud seadmete



– näiteks glükoosisensorite – puhul tegeleb kaebustega otse maaletooja või tootja.

Positiivsena saab välja tuua asjaolu, et enamik vastanutest hindas koostööd hulгимüüjate ja turustajatega üldiselt toimivaks. Samas mainiti ka üksikuid juhtumeid, kus suhtlus oli aeganõudev või lahendused ebaselged.

Apteekri roll patsiendi juhendamisel

Mitmed vastajad tõid esile, et märkimisväärne osa probleemidest, mis esinevad meditsiiniseadmete kasutamisel, tulenevad sellest, et patsiendid ei loe kasutusjuhendeid. See tõstab selgelt esile apteekri rolli meditsiiniseadmete ohutul kasutamisel: juhendamine ja selgitamine on sageli võtmetähtsusega.

Enim pretensioone esineb glükoosisensorite, vererõhuaparaatide, termomeetrite ja inhalaato-

ritega. Vastanud tõdesid, et nende seadmete puhul on probleemide lahendamine sageli ajamahukas ning nõuab nii tehnilisi teadmisi kui ka head suhtlemisoskust.

Kokkuvõtteks

Küsitlus annab hea ülevaate meditsiiniseadmete käitlemisest apteekides ning toob esile nii hästi toimivad praktikad kui ka arendamist vajavad valdkonnad. Eriti selgelt joonistub välja vajadus suurendada teadlikkust kaebuste dokumenteerimise ja edastamise kohustusest ning ühtlustada vastavaid tööprotsesse.

Samas kinnitavad tulemused, kui oluline roll on apteekritel patsientide juhendamisel ja meditsiiniseadmete ohutu kasutamise tagamisel.

Ravimiamet tänab kõiki küsitluses osalenud apteekke väärtusliku panuse eest. 🍵